

Megjelenik a lap **Temesvá-**
rott minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozfordásáért rendelést tehetnek.

a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizethetni helyben a szer-
kesztőségnél, vagy a helybelikönyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentés
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvételnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díjszámitatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca Uhrmann Márton
műkereskedésében.

Kedd, december 13. 1859.

50. szám.

Második évi folyam.

A Csernovicsok.*)

(Folytatás.)

Mind azon írók, kik a kosovói véres ütközetről
szólanak, valamint az ősi pizmák is, e gyászos ered-
ményü nap legjelesebb hőseként dicsőítik Ivót, s mélt-
tán, mert ott, hol ő s övéi küzdtek, még akkor is, mi-
dön már más pontokon hátrálni, sőt rendetlenül futni
kezdtek a fejedelem elfogása hírére megrémült szerbek,
semmi előnyt sem voltak képesek kivívni a mozlemek,
kik halomra hulltak a montenegróiak erős csapásai
alatt.

Miután azonban annak hírére, hogy az elfogatott fe-
jedelem a szultán sátorában lefejeztetett, a vad dühvel
előrenyomuló pogányok előtt mindenfelé hátrálni kezd-
tek a megmaradt szerbek, s főleg a Brankovics serege
gyorsan sietett hátrafelé, átkellett látni Ivónak, hogy
nem marad számára egyéb hátra, mint a lehető leg-
nagyobb renddel s lehető legkevesebb veszteséggel ve-
zetni haza a fekete bércek közé serege romját s ott
új erőt gyűjtve, készülni, hogy ha majd István, az el-
vértett fejedelem fia, boszúhadra hívja föl a szerb nem-
zetet, ismét a mozlemek ellen küzdve, állhasson boszut
a kosovói véres csatáért.

Ivó, ki önmaga után ítélve, azt hitte István felől,
hogy ez azonnal fegyverbe fogja szólítani az egész
szerb nemzetet, bizton reménylette azt is, hogy bár
mily nagy volt is a kosovói veszteség, mégis annyi
erőt fejtend ki a szerb nemzet, hogy fel lesz tartóz-
tatva a pogányság mindaddig, míg Tvartkó új segélyt
hozand, s sikerülend reá birni Zsigmond királyt is,
hogy átlátva, miként Szerbia leigázása az ő országa
megrohanását eredményezné, elegendő segédhadat küldjön.

Igen valószínű, hogy, ha István megfelelt volna
hazája iránti kötelességének, a hős szerb nemzet dia-
dallal ellentállt volna a mozlemeknek, s pedig annyi-
val inkább, mert Bajazid, ki testvére Jakub megfojta-
tása által lön szultánná, s kinek ez okból a megöletett
pártjától egy ideig félnie kellett, nem fejthetett volna
ki annyi erőt, a mennyi szükséges lett volna, hogy le-
igáztassék, ha hősen ellentáll a szerb nemzet.

De fájdalom, ez nem történt meg; bár ez nem a
nemzet, hanem a fejedelem vétke volt; mert ez, a he-
lyett hogy fegyverbe szólította volna Szerbia minden

fegyverfogható fiát, a kosovói szerencsétlenséget elő-
idézett és már akkor sokak által ámitónak tartott, s
később ilyenként meg is bélyegzett Brankovics Wuk
tanácsának engedve, ádázul vélkezve atyja véres em-
léke s hazája iránti kötelessége ellen — a helyett
hogy ellentállásra gondolt volna — oly feltétel alatt,
hogy háborítlanul birhatja Szerbiát, nem csak hódolatot
ígért Bajazidnak, hanem segélyt is, ha harcra száll-
nak ellene a keresztények.

Bajazid elfogadta hódolatát, de csak Szerbia felét
engedte át neki, másik részét Brankovicsnak ajándé-
kozván, honának elárulásáért.

Ivó, mindezt meghallva, egyelőre nem akart hitelt
adni azoknak, kik e hirt hozták, s csak miután testvére
György, kit Nándorfehérvárba küldött, biztosítá, hogy
meghódolt a szultánnak István, s dacára annak, hogy
ez örökének felét Brankovicsnak adta, még sem fo-
gadta el tanácsát az ellentállásra nézve, mondta ki át-
kát a honárulókra s ezután megesküdt, hogy nem kö-
vetve István s Wuk példáját, vagy megmenti a félhold
jármától Montenegrót, vagy elvérzik hős védelmében.

S mert alattvalói dicső példáját látva, egy szívvvel
egy lélekkel ismételték esküjét, csakhamar alkalma
volt tapasztalni a szultánnak, mire képes egy habár
csekély számú, de egytől egyig halni kész bajnokok-
ból álló, s a szent közügy védelmére egygyé forradt
nemzet.

Nem céloim, itt Szerbia későbbi gyász sorsát és Ist-
ván hódolási nyomoru eredményét leírni,*)) — s a he-
lyett hogy megszorítanám olvasóimat annak leírásá-
val, a mit a két honáruló ádáz tette Szerbia s később
hazánk végromlására előidézett, az öszves világtörté-
nelem legszebb jelenségei egyikéről, a montenegrói faj
hős ellentállásáról, a nagy Ivó s bajnok alattvalói di-
cső diadalmáról fogok szólni.

Évek multak el, s ezen évek alatt ezrenként vér-
zettek el Montenegro bércei alatt a mozlemek; mondom
Montenegro bércei alatt; mert bár mint öröködtek, bár
mily bőszen küzdtek is az Ivó hősei ellen küldött bé-
gek, pasák, jancsárok s egyéb pogányok, egy talpa-
latnyit sem foglalhattak el Montenegróból, melynek
minden szorosa megannyi Thermopilae lön reájuk nézve,

*) Fentartom magamnak a szerencsét, a jövő évben e című a ha-
zánk multjában nevezetesebb szerepet játszott szerbek dolgozatomban e
lapban terjedelmesebben szólni Szerbia multjáról is a kosovói csata után.

*) Lásd e cikkeket elejét a „Delejtű“ 42. számában.

Szerk.

mert a dicső vezér példája s buzdítása annyira hatott Montenegro fiaira, hogy minden veszélyezett ponton megannyi Leonidásként vezénylették a törzs fők a spártai hősökhoz hasonlítható bajnok honvédöket.

Mily jogos büszkeséggel hallgathatja a most élő s őseihez méltó montenegrói nép a pizmákat, melyek e korról szólnak s melyek elmondják, mint veszték el a fekete bércek alatt egymás után a pogány csordák s miként lelkesültek minden újabb diadal után még nagyobb hősiségre az azért, a mi legszentebb, honuk szabadságáért küzdő bajnokok.

Nem félt senki sem a haláltól, mert hisz honáért mult ki az elvérzett; s mi dicsőbb, mint a vértanuhalál a honért — !!

A szultán bösz dühvel átkozta Ivót s hőseit, s Európa bámulva hallá, mily hős tetteket visz véghez a kis hős nemzet, s mindenki, a ki szívéen hordta a kereszt ügyét, hangosan roszalta, hogy Zsigmond, ki főleg hivatva volt csatára szállani a mozlemek ellen, nem tette azt.

Kétségtelen, miként arra, hogy a messzi nyugoton, Francia- s Angolországban is ezren meg ezren ragadtak fegyvert, s midön végre hadat határozott a mozlemek ellen Zsigmond, nagy befolyást gyakorlott annak általános tudása, s csodálása, a mit Ivó s hős nemzete tettek.

S mily szép reményekkel kecsegtethette magát a dicső bajnok a kereszt diadalmaira nézve, midön értesült, hogy a magyar király zászlói alatt a nyugot majdnem minden országaiból bajnok férfiak szálltak táborba, s sietnek le az alduna-vidékre, megtörendök a félhold európai hatalmát.

Vérzett Ivó szive, hogy nem roboghatott el oda, hol eldöntendő volt faja sorsa, mert bár mily hős volt is népe, nem lehetett reménye, hogy áttörhessen a ropant pogány seregen, melyet bércei alá küldött a szultán, midön értesült, hogy közelg Zsigmond serege. — S az, hogy ezt tette a szultán, világra szóló tanuság volt arra nézve, hogy miként félt attól, hogy ha nem küld valódi xerxesi táborát Ivó s hősei ellen, az eldöntő időben hátulról támadja meg Zsigmond ellen küzdő táborát a fekete hegyi ördög raja, a mint a mozlemek Ivót s bajnokit nevezték.

Ivó azzal kecsegtette magát, hogy ha majd meg lesz verve a szultán főhadserege, halomra öldökölheti az e hirre hátravonulandó pogányokat s hogy holt testeik fölött érend el oda, hol a nyugoti keresztényekkel s földieinkkel egyesülve vehet részt a diadalokban, melyek által kifognak Európából üzetni a pogányok.

A mennyei végzet, mely, hogy egykor ujra éledését s örök időkre fenmaradandó uralmát annál inkább megérdemelje a magyar s szerb faj, sok, fölötte sok szerencsétlenség által akarta óriási erőssé edzeni mind a két nemzetet, — nem hagyta teljesülni e szép reményeket, melyek Zsigmond hadjáratához voltak csatolva; mert a hadsereg, mely azzal kérkedett, hogy ha leesnék az ég, feltartaná lándzsáival, nem vivott ki diadalt, hanem nagy, fölötte nagy veszteségnek lőn kitéve Ni-

kápolynál, hol életét is csak alig tudta megmenteni Zsigmond, s hol több mint 30,000 keresztény vérzett el a csatában s csupán a pogányok kardjai által.)*

E véres, e szerencsétlen nap után a mozlemek diadalmasan s pusztítva nyomultak előre, de vad árjuk nem törhetett be Montenegro bércei közé, melynek fedelme annál lelkesebben küzdött s buzdítá népét, mivel bajnoki érdemiért oly jutalmat nyert, mely új ingerül szolgál — még fényesebbé tenni nevét.

E jutalom Kasztriotia Mária a bajnok Kasztriotia János leánya, a későbbi világhírű hős Sándor (Skanderbeg) magasztos jellemű nővére volt.

A Kasztriotia név egy a legfényesebbek közül az egész világtörténelemben, s Ivó, miután tudta, hogy a szép s lelkes hölgy kezét bajnoki tetteinek köszönheti, s hogy neje forró szerelmét csak új dicső tettek által halálhatja meg, s hogy a diadalmi babérkoszorú, melylyel a vérmezőről tér vissza, értékesebb imádott hölgye előtt, mint a kelet legdrágább gyöngyeiből alakított fejék lenne; — oly hős tetteket vitt véghez, melyeket nem hinnénk el, ha nem lelnök feljegyezve a török írók munkáiban is.

S később, midön a szultán lekoncoltatta a Kasztriotia családot s elvitette Stambulba az egyedül életben hagyott Sándort, hogy eltitkolva előtte eredetét, a kereszt bösz ellenévé nevelje, a kétségbeesés böszültésével küzdött Ivó a mozlemek ellen, s oly hatalmat, oly erőt tudott kifejteni, hogy nemcsak vissza verte a bérce-honát megrohant mozlemeket, hanem kitorve hegyei közül (1450), fényes diadalt vivott ki Keinovszkánál a nagy pogánysereg fölött, melyet maga II. Mahamed, a félhold viláгурalmáról álmadozó új szultán vezérelt.

De e diadal nagy árba került, mert a véres csatában elhunyt hősök közt volt méltó öcse György is! — A bajnok — nemzeti zászlónagy — mert mindig ő lobogtatta Montenegro fehér kereszttel ékesített vérvörös zászlóját — e csatában halt meg, oly halállal, mely halhatatlanná tette nevét, népe s az egész szerb faj előtt. — A pizmák egyike szerint annyi mozlemet ölt maga halomra, hogy a mint ki volt viva a diadal, a körulte heverő s végső kétségbeesett ellentállása alatt általa lemészárlott pogányok fejeiből készítettethett számára ravatalt győztes bátyja.

S Ivó ezen fényes győzelmét a diadalok hoszu láncolata követte, mert később, midön Skanderbeg megtudta születése titkát, a keresztények bösz ellenéből, mi addig volt, a pogányok rettegett ostorává lőn, s miután visszafoglalta ősei trónját, s hatalmas sereget alakított, a nagy Hunyadyval közre munkálva verte meg számtalanszor a mozlemeket, s haláláig diadalmasan dacolt minduntalan ismételt rohamaikkal.

(Folytatás következik.)

Remellay Gusztáv.

*) Több mint 10,000 fogoly öletett meg a csata után.

Külföldi levelek.

V.

Miután Páris legszebb téréen körültekintettünk, illik hogy első látogatásunkat a Tuilleriáknál tegyük hol a főváros és egész Franciaország szive ver; mely néha oly sebesen és oly hangosan szokott dobogni, hogy annak lüktetését egész Europa megérzi; és ezen heves, ezen hangos lüktetést az orvosok mindig rosz jelnek tartják a vén Europa egészségére nézve. A palota belsejébe ugyan ministerialis engedelem nélkül nem mehetünk; de megnézhetjük a colossalis épületet legalább kívülről, és gyönyörködhetünk annak kertjében, és pompás sétányain. És ha itt már eléggé legettettük szemeinket, akkor menjünk az udvarra, a Caroussel térre; honnan még több alkalmunk leszen bámulni ezen fejedelmi lak nagyszerűségét; mely már most a Louvre-vel összekapcsolva, roppant kiterjedéssel bír.

A Caroussel téren mindjárt szemünkbe ötlük Napoleon diadalkapuja, mely 1806-ban, Fontaine és Percier által, Septimius Severus Romában létező kapujának mintája szerint építetett; három ívből, két kisebb és egy nagyobból áll, és kettős homlokzatán négy és négy korinthisz oszlopot visel. Tetején harci szekér, négy bronzló által vonatva, melyeket valamely női alak koronáztat. A fölírások:

A Caroussel felöli homlokzaton:

L'armée française embarquée a Boulogne, menaçait l'Angleterre. Une troisième coalition éclat sur le continent. Les Français volent de l'Océan au Danube. La Bavière est délivrée. L'armée autrichienne prisonnière a Ulm. Napoleon entre dans Vienne. Il triomphe a Austerlitz. En moins de cent jours la coalition est disroutée.

A Tuilleriák felöli homlokzaton:

A la voix du Vainqueur d'Austerlitz

L'empire d'Allemagne tombe.

La Confédération du Rhin commence.

Les royaumes de Bavière et de Wurtemberg sont créés. Venise est réunie à la couronne de fer.

Ezek között jobbról:

Maitre des États de son ennemi.

Napoleon les lui rend.

Il signe la paix le 27. Decembre 1805.

Dans la capitale de la Hongrie,

Occupée par son arme victorieuse.

Balról:

Honneur a la grande armée,

Victorieuse a'Austerlitz

En Moravie.

Le 2. Decembre 1805. Jour anniversaire

Du couronnement de Napoleon.

Az egész különféle faragványokkal és történeti képekkel nagyon ékesítve.

Innen a Napoleon-téren át a Louvre-be jutunk: a tudományok és művészetek ama nevezetes tárházába, melyen I. Ferenc óta III. Napoleonig annyi királyok és császárok építettek, rontottak, bontottak, változtattak

javitottak, a nélkül hogy műveket bevégezték volna; míg a mostani uralkodónak alkotó szelleme, majdnem hihetetlen gyorsasággal, erre is föl nem tette a koronát.

A Louvre eredete az ősbajdankorban vész el, midőn az még erősség volt: neve hivatalosan 1204-ben mondatott ki először; azóta mindig kitünő szerepe volt a történetekben; de ez minket kevésbé érdekel; most csak a benne fölhalmozott műkincsek foglalják el minden figyelmünket. Itt a festészet, szobrászat, tengerészeti, népisme, régészet s. a. t. mind igen gazdagon vannak képviselve; oly gazdagon, a mint talán sehol egybűtt. Míg a Louvret nem láttam, a dresdai galleriát tartottam legszebbnek; hanem midőn a művészetek párisi kincstárában, felülről világított egész utcákat láttam telve remekművekkel, és itt egyik teremből a másikba átmenvén, majdnem öt órát töltöttem, s az Apollo csarnokon végig tekintettem, — akkor hatott csak meg igazán az emberi genius teremtő szelleme, mely itt összehalmozni látszott minden kincseit.

Ne várja tőlem senki, hogy én itt a Louvre különféle osztályainak tökéletes, de még csak hiányos leírását adjam; azt ilyen kis rámába foglalni nem lehet. A fölött szakavatott emberek, műértők, egész könyveket írhatnának. Az én jegyzékeim csak egyes futó pillanatok művei; segítséget nyújtván az emlékezetnek, tárgyat a gyönyörködésnek.

Azért egész teremeken fogunk keresztül menni, a nélkül, hogy róluk bővebben szólnánk; és csak egyes nagyszerűségük vagy művészeti szépségük által különösen megható darabokat fogunk megemlíteni; például mindjárt a francia iskolába vezető első teremben, Dávid (Jacques Louis) és b. Gros (Antoine Jean) több ölnyi nagyságu képeit; hol az ember nem tudja, az alakok nagyszerűségét bámulja-e, vagy az összeállítás tökéletességét, vagy a találó ecset finomságát. Az első a rómaiak és sabinok közötti harcot ábrázolja; a második Napoleont, midőn a pestisben fetrengőket meglátogatja Jaffában (1799. március 11.). A Gran Galleriában, hol a művészek egész serege, házias kényelemmel tanyáz és dolgozik, bámuljuk Paolo Veronese képét, a kánai menyegzőt; és egy másikat ugyan attól, Cagliari aláírással, midőn Mária drága kenetet önt Krisztus lábaira; Rafael Sanziótól a szent családot ábrázoló képen Krisztust, Ker. sz. Jánost és ezeknek szüléit. A mellette lévő terem mutatja Krisztust Emmausban Tiziano Vecelliotól és számos más remeket Leonardo da Vinci, Tintoretto (Giacomo Robusti) Bonifazio, Guido Reni, Salvator Rosa, Michel Angelo Buonarotti, Carracci és többektől. A németalföldi iskolában Jordaens, Snyders, Ruysdaels, Champaigne, Poussin, Lebrun, van der Meulen, Honthorst művei között látjuk a Fides catholica magasztos ábrázolását Rubenstől, számos más darabbal. De már most hagyjuk el a képtárakat, azoknak gyönyörű plafondjait és aranyozott basrelifjeit, és menjünk a képző intézet tárába, mely a földszint foglalja el; hanem utközben még betekinthetünk a ritkaságok terembe, és a tengerészeti osztályba: az elsőben fogjuk látni Nagy Károly császár kardját és sarkantyúit, Dagobert királyi

székét, Szent Lajos keresztelő medencéjét, azon finom aranszálak és lemezekből készült szekrényt, melyet Richelieu bibornok austriai Anna királynőnek ajándékozott, I. Napoleon kalapját, thrónusát, tábori készüléteit, a római király bölcsőjét stb.; a másodikban mindent, a mi a hajózási tudományokhoz tartozik, a legapróbb részletekig; Toulon, Brest, Lorient, Rochefort tengeri városok és kikötők mintáit; jeles tengerészek és hajóvezérek mellképeit, hajótörések, különösen Lapirouse szerencsétlenségének maradványait. És mivel a tenger utat nyit a népismére, ezen osztálylyal kapcsolatban áll az ethnographiai osztály; a hol ha tetszik, az annyira divatba jött fiamítás barátai mulathatnak a szamojedokkal, csuvaszokkal és cseremiszekkel éppen úgy, mint az amerikai eszkimókkal; talán ezen utóbbiakali barátságos társalgásból még valami rokonságot sütnék ki.

Földszint, mint már említém, a plasztikai művészetek téra van: görög, római, aegyptusi, assyriai régiségek, a renaissance és a legujabb iskola műveivel. Az első teremben porphir és márvány szobrok, koporsók, fürdőszékek, vízmedencék, orosz lányok és több efélék között különösen szemembe tűnt valamely harcoló gladiator, nem mintha talán a legjelesebb lett volna az egész gyűjteményben, hanem mivel igen jól fentartott, úgy hogy még az aláírást is tisztán lehet olvasni; *Αγαθίας Λοδιδεου Εφεδιος Εποίησεν*. Itt azonban, nehogy valamely buzgó nyelvtenár érzékenységét sértsem, meg kell jegyezmem: hogy ékezeteket nem raktam, mert az eredetin sincsenek. Az aegyptusi régiségek között különös említésre méltók: II. Ramases szobra és gyönyörű sphinxje porphirból, III. Ramases koporsója, Amasis monolyth (egy darab kőből faragott) kápolnája, Pacht istennő szobra, és Taho hierogrammaticus fekete porphir koporsója. Az assyriai osztályban a ninivei és khorsabadi legujabb ásatások eredménye: maradványok V. Sardanapal és Sargon királyok palotáinak romjaiból; ezek között négy roppant nagyságu szárnyas ló, emberi fővel. A renaissance köréből egyedül Berthelotnak (1640) la Renommée öntött szobrát említem meg, mely egy lábón állva, ujjhegyein tartja az egész teher. A legujabb iskolából Puget, Coustou, Houdon, Chaudet és a többieknek mind külön teremeik vagynak; hol Venust, Dianát, Amort, Psychét, a halálosan megsebesített Ninust, más mythologiai alakokkal egyetemben a művész vésője által megdicsőítve találjuk.

Hanem már most iparkodjunk kifelé; ennyi elég egyszerre! Mert ime 10 órakor léptünk be a muzeumba és már délutáni 4-re jár, midőn a kapuk bezáratnak.

Pados János.

Levelezések.

Pest, december 10. A mult napokban több előkelő hölgy gyűlt össze a nemzeti muzeum termében, hogy a választmányi bizottmány megalakuljon a várme-gyék cimereivel diszítendő székek csináltatásának ügyé-

ben. Mint halljuk, a közbizodalom az elnöki méltóságot Bohus-Szögyéni Antóniára ruházta, mig a választmányi tagok között, a magyar irodalom pártolásáért halhatatlan érdemeket szerzett gr. Nádasdy Lipótné urhölgy nevét is említik. Célja ezen bizottmány alkotásának, hogy áldozatra kész lelkes hölgyeink adományait kezeljék s ha a szükséges öszveg begyürend, azzal szabadon rendelkezzenek a székek készítéséhez megkivántató költségek fedezésére... Mint mondják, az irodalom mint az öszszes nemzet képviselője, a közhálát egy „Arany album“ kiadásával tolmácsolandja, melyben az adakozók diszes névsorán kívül, azon nemeslelkű honleányok arcképei leendnek, kik személyesen saját költségükből vállalkoznak egy-egy szék csináltatására. Meg is érdemlik, hogy ismerje őket az utókor....

Mint olvasóink tudni fogják, a közeledő ujévvel egy uj politikai lap is fog megindulni, értjük Lonkay Antal ur „Idők tanuját“, melynek programjában határozottan ki van mondva, hogy valláserkölcsi vezérelveit a catholicismus isteni szelleme lengi át. Sokan megütköztek ezen nyilatkozaton, miután abban a pártoskodás angyalának szerte hintő, gyujtó üszkeit látták, mintha azáltal egyéb vallásfeleketnek harc és háboru lenne tizenve. Mi ez ideig hallgattunk e tárgyról, de miután a külföldi sajtó is beleavatkozik, nevezetesen a belga „Independence“, s azt mint az ultramontanismus közlönyét állítja pelengérré, s éppen a legfájóbb oldalon: szemben a protestáns izgalommal; elérkezettnek hisszük az időt, hogy hazai sajtónk is véleményezőleg határozottabban nyilatkozzék, mert a hallgatás sokszor arany, de válságos pillanatban nem szólni bűn.

Józan, higgadt ember bizonyára kárhoytatni fogja azon vastag hangot, melyet Lonkay ur a „Pesti Napló“ s annak egyik jeles munkatársa ellen használni jónak látott. Ez nem tanári hang.

A Pesti Napló oly kezekben van, hogy annak respectussát megzavarni, hazafiatlanság vétke nélkül nem gondolhatni; hogy kiadója könyvkereskedő és nem író: azzal mindöszsze is a magyar közönséget rövhatni meg, mely íróitól munkásságuk gyümölcseinek illő díjazását megtagadja. Legyen bármily ismert név a vállalat élén, a részvétlenség miatt megbukik és a vállalkozó író — tönkre jut!

Ez nagyon szomorú, de igaz! Példákat hozhatnánk föl, de a közmondás azt tartja: *exempla sunt odiosa*.

Hogy kell-e egy politikai lapnak vezérelvül a catholicismus irányát kitűzni? azt nem vitatjuk, nehogy hallani kénytelenitessünk: *parturiunt montes, nascetur ridiculus mus*.

Mennyire érdeklí a zürichi conferentia, vagy Buoncompagni regensségének kérdése a vallást? azt minden mívelt ember tudni fogja. A politikai dolgokat pusztán diplomaticai, vagy csak tisztán politikai szempontból lehet venni; hogy vannak esetek, midőn egyházas színezettel bírnak, azt nem tagadjuk, a nélkül, hogy azért a vallást veszélyeztetve látnók.

Hogy Lonkay ur hibázott, midőn azt mondá: politikai elveimben határozottan catholicus irányt követendek, az kérdésen kívüli; hanem mondotta volna inkább, hogy az egyház érdekeit védelmezendem. Ennek van jelentősége, míg catholicus irányának semmi sincs. Az Indépendence „protestáns izgalmai“ nem politikai kérdések, hanem egyháziak. Krisztus azt mondá: adjátok meg a császárnak stb. Az egyháznak szellemi fegyvere van saját érdekeinek védelmezésére és megőrzésére, mert „super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferni non praevallebunt ei.“ A történeten bizonyítja, hogy a pápák nem egyszer tiltakoztak a főpapok világi hivataloskodásuk ellen; tehát a politikát tisztán világi szempontból tekintették, s az egyházi érdekek kivívására csak szellemi erővel hatottak. Országok tűntek el, országok keletkeztek és a — vallás áll!

Lonkay ur tehát a szó használásában hibázott; mit a Tanodai Lapokat illetőleg mondhatott, azt nem mondhatja egy politikai lapra, mely országokat érdeklő ügyeket tartalmazván, mindenkit kell, hogy érdekeljen; ellenkező esetben elveszté fontosságát, jelentőségét, s egy párt közlönyévé fajul!

Mi tiszteljük Lonkay ur vezérelveit, ha azokat nem általánosságban alkalmazza; vagy hogy világosabban szóljunk, ki nem terjeszti a politikára; hanem

egyes cikkekre érti, melyek morális, dogmaticus színezetűek, vagy ép a magas hierarchiáról szólnak.

Ily értelemben Lonkay ur nem talált volna megtámadást; de föllépési modora méltán fájhatott azoknak, kik jelenleg politikai lapjainknál működven, tudományosságot vallásossággal párosítanak. Legyen meggyőződve Lonkay ur, hogy nem ellenséges indulat szól belőlünk, hanem figyelmeztetni kívántuk jóakarattal.

Még egy pár szót e tárgyban! Dacára kifejtett véleményünknek, még sem tartjuk a jövőbeli közlönyt az ultramontan párt lapjának, minthogy ilyen párt jelen fölvilágosult korunkban nem is létezik többé; sőt a szerkesztő tudományos miveltsége sem enged meg ily gyanúsítást. Mi csak egyszerűen vezérelveit kárhoztatjuk, mert azokat a politikában jámbor óhajtásoknak állítjuk, és veszélyeseknek tartjuk.

Nem szólhatunk protestáns vasutról, catholicus csizmadia-céhről, görög n. e. közséntársulatról, catholicus vagy protestáns matematikáról stb., azért ne is hurcoljuk a fenséges vallást le azon piacra, melyen a mindennapi közélet surlódásai végbe mennek.

A magyar academia f. hó 15. 16. és 17-én nagy ülését, 18-án igazgatósági rendes ülését, 19-én pedig ünnepélyes közülését tartja. Ki e nagy fontosságú intézetünk életmozzanatait figyelemmel kíséri, örömmel vend részletes tudósítást az eseményekről. ↗

T Á R C A.

Idegen eszmék.

Beszély.

(Irta Nagy Ferenc.)

IV.

(Folytatás.)

A megrendült lélekállapotban elutazott grófnőnek hosszú időzésre, váltakozó szórakozásra volt szüksége, hogy nyugalmat és önerejét visszanyerje, s jó darab földet futott be, míg elkezdte a szeméi előtt megjelenő tárgyakat látni.

De midőn figyelme a belsején uralgott érzelemről elfordult, egyszersmind mint varázsilletésre a gyógyulás is teljes lón rajta.

Mindamellett okszerűnek nem találta még, haza térni, hanem hogy közelebb legyen szülőföldéhez, s honfiakkal is találkozhassek, a télre Bécset választá tartózkodási helyéül.

Visszavonulva, s csak kevés bizalmas családot látogatva, melyek elég gyengédséggel birtak, őt a posonyi keserűségre nem emlékeztetni, mondhatni csak szellemi és művészi tanulmányoknak élt, felhagyva a politikai eszmékkal, nem, mintha már meggyőződött volna, hogy ezekkel foglalkozni nem illeti a nőt, hanem mert a kizárólagos női társaságok ilyféle eszmecsere nem nyujtanak alkalmat.

S úgy tetszik neki, mint ha lelke nyugodtabb volna, egész lényén kellemesb elégtűtség honolna, kedélye vidorában ömlengene: de még nem akará ömaga előtt is elismerni a bár gyanított okot, s azt az átélt küzdelem utáni szivbéke kéjézetéül tulajdonitá.

Naponkint látogatá a színházakat, hol művelt lelke mindig új és új éledeletet nyert, mi nem engedé azt elfásulni, a mint hogy a művészet a meghasonlott kedélyek legjótékonyabb gyógyásza.

Különösen fölvilányozta azonban egy este azon véletlen, hogy midőn tekintetét szokott közönynyel jártatván szét a nézőkön, az egy sudár ifjun akadt meg, ki őt azonnal köszönté is, illemesen ugyan, de mégis nemével a bizalmas mosolytak.

Nem mert többé azon tájra nézni, s idő előtt hagyá el a házat.

Honn nyugtalanul töprengett sokáig, erőltetve emlékezetét, vajjon hol találkozott ő már ez ifjuval, kinek külseje csakugyan ismerős volt előtte: szinte megkövülve állt el egyszerre lélekzete, midőn bizonyossá vált előtte az ifjunak kiléte.

Kikerülhetlen bizonyosságu volt, hogy Farkas őt megfogja látogatni, ehez az erdélyi bizalmas szokáson fölül a grófnő saját meghívása is jogositja: de szinte reszketett e találkozástól, mely szükségképp a legkellemetlenebb emlékeket fogja felidézni, a legsajgóbb sebeket feltépni, kivált ha Drugeth a posonyi botrányos hírek tudomására jutott, mi bizonyos, mert új barátját Édesit ott nem mellőzte, sőt felkereste.

Arra, hogy magát eltagadtassa, büszke jelleme nem hajolt; ha elutazik, csak eliteli multját: el, tehát elkelte fogadni az erdélyi vándor okvetlen küszöbön álló látogatását, még annál inkább, mert az egyszerű és őszinte fiatal embertől a távozása utáni világítéletet Posonyból legegyszerűbben lehet megtudni, melyek zavarából magát a tisztelt vendég előtt kimenteni készteté egy belső ösztöne.

Ezen reszketeg félelem és mégis vágyódás közt hánykódott az ifju hölgy izgult lelke, nem engedve pihenést, nem álmot, nem megelegetést: szinte óhajtá vissza a még alig eltűnt kedélynyugalmat, midőn a lelkére csak kárhoztos, szivét pedig megfojtó idegenszerű eszmékkeli tépelődés, azok hullámai közti hányatas helyett boldog vidorság édeben

ringott. Bár soha ily neki nem való röpke gondolatok ingere által magát a csendes boldogság magányából ki ne sodortatta volna! úgy nem ragadandá el a szilaj fürgeteg, s most nem kellenék percenként reszketni, a legegyszerűbb ember találkozásától.

A különködés-nyújtotta akkori inger percnyi mámora nem bírja a hosszú lélekszenvedésnek egy ezredrészét egyensúlyozni: boldogok a nők, hogy a nyugalmas háziasság csendes öblében ringatózhatnak, — annál boldogtalanabb köztöttük, ki arra nem termett sajkáját erővel a bős ocean elemeivel akarja dacoltatni.

Harmadnapra megjelent Drugeth.

— Mi fáradalmas az utcák e roppant tévelyében valakit fellelni, — panaszkodék a szokásos üdvözetek után — két napja kereselek már nagysádat: no de hála istennek, szivesége mindent feledtet s kész volnék érte tiszteres erőfeszítésre.

— Ugy látszik, nem nyomtalanul utazott ön keresztül Magyarországon — tréfálkozék a grófnő — a széptevés modoraiban szorgalmas haladásokat tön.

— Nem érzem, hogy kivetkeztem volna őszinteségemből, — mentegetőzék az ifju — csak azt tolmácsolom, mit gondolok és érzek.

— Adja isten, hogy csakis annál maradjon, — felelé a delnő — azonban ily fokozatos változásokat helyesben vesznek észre mások, mint önmagunk.

Percnyi szünet következett. A simultabb modorokban haladni kezdő Drugeth ildomos beszéd tárgy után kaposott, míg Arabella a posonyi vonatkozásoktól reszketett, kívánva őket mégis, hogy mihamarabb túlessék e sziklán, mi töréssel fenyegeté. Végre mégis neki kelle megtörni a kínos csendet.

— Hogy el ne feledjem! Volt ön Posonyban, nemde?

— Bizonyára, — viszonzá könnyebbülve az izzasztó zavarából kiragadt ifju — éppen az országgyűlés befejezésekor. Mondhatom, kitörülhetlen lesz lelkemből a sok szép benyomás, mely majdnem percenként váltakozva meglepte, majd a közélet nagyszerű jeleneteivel, majd a magánkörök szívélyes barátságával ragadva el.

— Kettős ok a lelkesülésre — tördelé a kínpadra feszült urhölgy.

— Csodálom, hogy a megszokottság még nagysád eleven lelkét is annyira el bírja tompítani, hogy a személyes részvétől minden adható helyes ok nélkül kivonta magát, — szóznoklá a legelfogulatlanabb arccal és hangon a vendég — az én teljes lelkesültségemből csak nagysád éltető köre hiányzott.

— Nono! pajkos udvaronc! nono! — fenyegetőzék kised ujjával a vidor delnő, egészen felvillanyozva azon örvendetes meggyőződéstől, hogy Drugeth mitsem tud az ő katasztrófjáról, s visszanyerve lelkének e felszabadulása által kedélye rugékonyságát — már látom, könyvből tanulja a bókákat.

— Mentsen isten! — óvakodék a fenyegetett — de egész életemben nem találkoztam nővel, kinek közele oly kéjesen meghatott s kinek lelke oly magasztosan fellelkesített volna.

— Csak az első benyomás szokatlan hatása lesz — csitítá őt Arabella — mert ön még egyáltalán nem jött nővel tartalmas társalgásba: de ezen futó rezgést nem szabad túlbecsülnünk.

— A mily világot az első belüvellt hatalmas sugár setét lelkünkben gyújt, annak szive lángol abban örökké, — szólt lelkesedve az ifju, melegen szoritva meg a hölgy kezét, ki azt, mint egy önkénytelen igézés merevsége által kötve, nem voná vissza.

Miért titkoljam? megtörtént, mi előre látható volt.

Az indulatok felzajgása által korábbi kedélyállapotába visszasodort hölgy csakhamar neje lön a heves, türelmetlen ifjunak, s az üdvösség ringatózói közben meg akartak a világról és ennek elöitéleteiről feledkezni.

Ez azonban a kiábrándulás ridegségével kopogtatott belülük s az ifju nő csak akkor gondolt a módokra, mikkel rangbűszke mostoha atyját elhamarkodott lépése számára kiengeztelje. Ő ugyan mint özvegy önálló és független volt, de belátta mégis, hogy a családjá részéről elutasítás kiereszti egyszersmind a különben születésénél fogva őt illető s már megszokott körökből, új férje alantibb állásába száműzve, miben boldog lehet ugyan, de csakis akkor, ha a kénytelenség tudata nem nyomasztja.

Sokat vesződött egy levél fogalmazásával, melyben szüleinek a már megtörtént dolgot mint szándékot előadja, s őket a szép vonásokkal rajzolt ifju iránt hajlandókká hangolja: de soha sem volt melegegedve azzal, s utóbb elhatározá, e rendezést személyesen kísértetni meg.

A büszke erdélyi fiu pedig nem ismerve a rangosztályok bibéit, sértve érzé magát, hogy neje őt nemcsak rokonnainak be nem mutatja, sőt mintegy titkolózva kerüli a magas társaságokat, mintha a nemmagnás férjet szégyenelné: ő magát hazája szokása szerint egyetlen vonallal sem tartván alantibbnak, mint akármely gróf, elkeseredett az ébredésre s csak erőszakkal fojthatá el kifakadását.

Beköszöntvén a tavasz, Drugeth visszaemlékezett, hogy a magyar ifjuság tömeges látogatása közeledik Kolozsvárott, kinyilatkoztatá azért nejeének, hogy haza kell térniök.

Arabella hocsánatot kért férjétől, hogy gyengélkedés miatt pár hétig szüleihez rándul, s majdan azok kíséretében jelenik meg a Kolozsvárott tervezett ünnepélyeknél.

Igy látszatos békével váltak el egymástól, de mindegyiknek keblében forrongott a helyzetéveli küzdés lávája.

(Folytatjuk.)

Heti szemle.

— Macaulay hires angol történetének 5. kötete sajtó alatt van, a hatodiknak megjelentét is legfeljebb husvétra várják. Midőn ezen szerző történetének 3-ik és 4-ik kötete megjelent, ezer meg ezer ember ostromolta a kiadó boltját London utcáin és az egész közönség legnagyobb feszültséggel, mely minden más érdeket hátraltat, várta a könyv kiosztását. Macaulay angol történetek két első kötetét a magyar közönség is bírja, Csengery Antal remek fordítása szerint, vagy helyesebben mondva, nem bírja, mert ott hever még legnagyobb részben Emich ur boltjában, és a tisztelt fordító fájdalommal kénytelen lemondani azon munka további magyar fordításáról, melyet az egész művelt világ, mint a történetírás remekét és az alkotmányos élet legvonzóbb tükrét siettel magáévá tenni. Quousque.... fog ez nálunk még így menni!!

— Az augsburgi „Allgem. Zeitung“ az esztergami primási ünnepélyt említvén, nagyon leckézi főurainkat, hogy a magyar nemzetiségért annyira buzgólkodnak, miután a magyarok számszerint úgy is kevesen vannak. Szerinte inkább a német nemzetiséghez kellene szítani, mert a németek ha kevesebben vannak is, (szép logica!) de azért mégis ők képviselik a civilizatiót, és az egész magyar Duna mentében laknak Pozsonytól egész — Temesvárig. Édes néni, jobb volna magának előbb még geographiát tanulni, aztán saját háza előtt söpörni, mielőtt olyan dolgokhoz szól, mikhez képzelt civilisatori missiója dacára nem ért.

— Mire valók a vasutak? Közhiedelem szerint személyek és áruk gyors szállítására, hanem közel vagyunk már oda, hogy e közhiedelem balhiedelemnek fog béráltatni. A vasut ugyan meglehetősen gyorsasággal viszi az árukat, csak hogy ezek minden állomáson el ne hevernének egy pár napig, a főállomáson pedig mig kiadatnak még annál tovább. Így aztán minden metaphora nélkül elmondhatjuk, hogy hamarabb vittük volna gyalog a holmit rendeltetésének helyére.

Valódi satyra ez a vasutak gyönyörű találmányára. Pedig most az illetők a nagy forgalommal sem menthetik magukat. — az áruszállítás felette gyenge, a legtöbb állomásokon pedig több ízben 5—6 személyt látunk kiszállni.

— A „Pesti Futár“ című napi lapra Werfer Károly nem nyerte meg az engedélyt.

— Kakas Márton azt írja a „Vasárnapi Ujságnak“, miszerint az a megtiszteltetés érte, hogy a magyar kertészeti társulat kinevezte gyümölcskóstoló bizottmányi taggá. Bizonyosan az a régi vers jutott valakinek eszébe: hic Gallus cantans, in arbore sedens, pira, poma comedens stb. Egyéb érdemet nem tudott magában felfedezni a gyümölcskérdés eldöntésére. Azonban e hivatalt még is jobbnak találta mint a drámabírálat.

— A Brassóban gróf Mikó pártolása mellett tervezett „Háromszék“ című hetilap nem keletkezhetett, — mert a székely nagyon lassan mozog, és tán csak később látja be, mire van szüksége. Ellenben a „Muszesunden“ bécsi szépirodalmi lap 46 példányban jár oda. Hány magyar város van, mely annyi jó magyar lapot járát, mint Brassó a német közészeréből?

— Bizonyos fellengző fiatal ember Brassóban, ki azon szenvéről volt ismeretes, hogy magát mindig énekesül akaró kitüntetni, és lépten toppon énekelt, nem rég éjjeli kalandot idézett elő, mely az egész várost megnevetetté. Szenvedélyes énekesünk, ki leginkább a „Hunyady“ dallamaiban némi gyakorlatosságot szerze magának, e napokban szállást változtatván, W...l becsületes szász sarusmester házába költözött, és ott a „hiuház“-ban (erdélyi szójárás szerint padlás-szoba) letelepedett. Mindjárt az első estvén 11 óra után haza érkezvén új szállására, tükre előtt dühösen kezdi a „Gyilkos megállj! ártatlan ő! Hah, vért látok!“ stb. féle áriát (Hunyady László 5-ik felv.) énekelni. A becsületes háziur lant e borzasztó szavakat többször ismételni hallván, felugrik ágyából, öszszegyűjté legényeinek „bősz seregét“, s azokat köztön fölgyezvervén, beront a jámbor műbarát szobájába, ki őket, noha eleinte megijedt hanggyakorlatának és nyers felbeszakításán, hahotával fogadta. A dolog hamar felvilágosított, mind a mellett az ártatlan énekesnek más hiuházról kelle gondoskodnia.

— A „Magyar Nyelvészet“ negyedik folyamának utolsó füzeté megjelenvén, az ötödik folyamra hirdettetik előfizetés a régi ár (5 ft. 25 kr.) mellett. E vállalat külső ügyvitelében némi változás történik. Elhagyja ugyanis az iskolai évet, hogy a polgári évvel folyjon; kiadását, valamint az eddig megjelent négy évfolyamát Osterlamm Károly könyvárus vezeti által. De a szerkesztést és szellemi vezetést Hunfalvy Antal fogja ezentúl is úgy mint eddig maga vinni. Végre a Magyar Nyelvészet 1860-ki folyama hat füzetben 35 ívet fog közölni, és így részint a szaporodó anyag, részint azon eléggé szám becsülhető szolgálat által, melyet e vállalat nyelvészeinknek tesz, a közönség hő és tartós pártfogására érdemes.

— Kedves hír bizonyosan a szépirodalmi munkák olvasóira nézve, hogy a régóta félbeszakadt „Párisi Mohikánok“, Dumas regényének magyar fordítása ismét folytatattatik, és hogy Pfeifer Ferdinánd ur kiadásában éppen most jelent meg e regény 27. és 28-ik kötete. Nincs bosszantóbb mint munkát munkát birni. A kiadó ígéri, hogy az egész munka még ez év folytán kerül ki sajtó alól.

— Kisfaludi Sándor németre fordították Gebell János cs. k. helytartótanácsos által Kassán, és azon próbákról írtelve, melyeket a „Tanodai Lapokban“ olvasánk, a fordítás munka jelességű lesz. Gebell ur nem e hazának szülöttje, de a magyar nyelvet és irodalmat annyira megszerette, hogy annak ismeretét nagy tökélyre vitte, és egyik legkedveltebb költőnk az eredetinek szépségeivel vetélkedő fordításban képes a világnak bemutatni.

— A „Szegedi Híradó“ írásbeli megintést kapott, miután ismételve és fokozott módon oly gyűlölséges izgatásokat tartalmazott, melyek egészen alkalmasak arra, hogy ellenséges

surlodásokat idézzenek elő a nemzetiségek között.“ Ennélfogva nem kétlünk, hogy a sértegető és becsmérlő bécsi Presse stb. is kikapják a magukét.

— Pfeifer Ferdinándnál egy politikai röpirat jelent meg, névtelen szerzőtől, — oly nagy szünetek után megint az első. Címe „Helyzetünk és jövőnk“. A szerző tanának vejeje az utolsó szavakba van öszszefoglalva, hol azt mondja: Mindenek felett kötelességünk: lehetőleg vizsgálni helyzetünket, tisztában lenni jelenünkkel. És meglehetünk győződve felőle, hogy csak annyira és éppen annyira vagyunk urai jövőnknek, mennyire helyesen és tisztán felfogtuk, átértettük jelenünket, helyzetünket.

Temesvári ujdonságok.

Lapunk 45. és 49-ik számaiban őszinteséggel előterjesztettük azon okokat, melyek bennünket föltételes előfizetés hirdetésére kényszerítének, oly kijelentéssel, hogy a Delejtű folytatására akkor határozandjuk magunkat el, ha f. hó 20-ig e célra elég támaszt találunk a közönség részvételében. Figyelmeztetjük a t. c. közönséget, hogy még csak egy pár nap van e kitűzött határidőig, és hogy a részvét eddig nem felelt meg azok várakozásainak, kik tetteikben kívánják látni a nemzetiségünk iránti szeretetet.

* A gazdasági egyesület f. hó 20-ra hirdeti tagjainak közgyűlését, mely alkalommal az egyesület fentartása vagy feloszlata fog eldöntetni.

* Folyó hó 29-én a temesvári kereskedelmi és iparkamara újraalakító gyűlését tartandja. A négy év óta hivataloskodott tagok kilépven és helyükbe választás utján nagy részben új tagok jöven az intézetbe, ez alkalommal a két elnök választása is végbe menend.

* A cs. k. hadi pénztár legközelebb feloszlattatván, hivatalos teendői az itteni tartományi főfizetőhivatalra fognak átruházatni, a tisztviselőség minden szaporítása nélkül.

* Kiki észrevehette már közülünk azon levélsekerevényeket, melyek a közönség kényelmére a város különféle részein felállítvák, nehogy a város szélén levő postahivatalra kelljen vinni a leveleket. Ezen jóakaratu intézkedésben nem annyira abban van hiba, hogy az elnöki utcában két ily levéltartó szoroson egymás mellett van, holott a népes bécsi utcában egyetlen egy sincs, hanem inkább abban, hogy a levelek ezen levélgyűjtőkől naponta csak egyszer és pedig reggeli 6 órakor vétetnek ki. Ily módon azon levelek, melyek reggeli 6 óra után adatnak fel, az nap már nem indulnak tovább, ámbár kétszer indulhatnának még, t. i. az esti vonattal 10 órakor és a reggeli vonattal fél 6 óra tájban fel-felé. Már ez aztán nem nyereség, ha az ember megkíméltvén egy pár lépéstől, hogy a postáig ne menjen, levelei egy vagy másfél nappal később érkeznek rendeltetésük helyére. Legalább kétszer kellene a leveleket elhordatni ama gyűjtőkől, miként Szegeden is történik. Ezen javaslat figyelembevételét reményljük a mi loyális postagazgatóságunktól, mely a közönség igényei fölött mindig őrködött, és azt is elrendelé, hogy a Gyár-külvárosban Kray M. kereskedésében, a Józsefvárosban pedig a fiókpostánál pénzes levelek adathassanak fel.

* Hetivásárunkon dec. 9. kevés volt a forgalom gabonaneműekben. Az árak következők: Buza 4 ft. 22 kr., 4 ft. 10 kr. és 4 ft. Kétszeres nem volt. Rozs 3 ft. Árpa 1 ft. 70 kr. Zab 1 ft. 47 kr. Tengeri 2 ft. 52 kr. mérőnkint. A szénának mázsája 2 ft. 50 kr. osztrák értékben.

HIRDETESEK.

(1—3) Az ujlag átalakított (17. sz.)

kávéház- és vendéglői helyiségek,

12 vendégszobával együtt, az „Oroszlánhoz“ címzett Temesvár-Józsefkülvárosi vendéglőben, a hozzá tartozókkal, minden órában bérbe adandók és azonnal átvehetők.

Körülményesebbet megtudhatni Temesvárott, Józsefkülváros, potyka-utca 255. szám.

(1—3) **SIMON IMRE,** (18 sz.)

gyógyszerész,

a t. c. közönséget, különösen a bortermesztőket, borkereskedőket és fogyasztókat arról értesíti tisztelettel, miszerint a borok vegytani megvizsgálására kész, és minden hozzá beküldendő bor fajsúlyát, szesz-, cukor- és savtartalmát, nemkülönben az égvénytelen maradékok mennyiségét kiszámítván, mindenkit képessé tesz tudományos alapon a bor valódi becsének megítélésére.

Temesvár, Józsefváros, december 10-én 1859.

MOLL

SEIDLITZ PORA

Az utolsó világműkiállításán a hivatalos „Wiener Zeitung“ számai szerint minden hasonló házi gyógyszerek közt **egyedül csak ez** tüntetett ki érdemmel, s a nemzetközi eskütszéknek ezen főhatalmu nyilatkozata által e készítmény fölülmulhatlan minősége és dicséretreméltósága a bel és külföld minden hasonló készítményei irányában elvitázhatlanul bebizonyított.

Egyedül központi szétküldő raktár: Bécsben a „golya“ című gyógyszertárban, Tuchlauben, Wandelszálloda átellenében. — Ára egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 frt. 12 krt. pp. Pontos használati utasítások minden nyelven.

Ezen, ezer példában és sok évi tapasztalás után mint kitünőnek bebizonyult Seidlitz-porok városon és vidéken most már oly általános elismerésre találtak, miszerint azoknak hire jelenleg az ausztriai birodalom határain messze tülterjed. Hogy mit képes mivelni Moll Seidlitz-porainak biztos gyógyereje, nevezetesen **gyomor** és **alhasi bántalmaknál**, s hogy azok mily jelentékeny segínyt nyújtanak májbetegség, hasszorulás, aranyér, szédülés, szivdobogás, vértodulás, gyomorgörcs nyálkásodás, gyomorégetés s különböző nőemi betegségeknél azt már mint bebizonyult tényt kell elismerni és számos gyenge idegzetű személyek e porok okoshasználatával már gyakran lényeges könnyebbülést és új életerőt nyertek.

Temesvárott rendeléseket fogad a fenebbi gyógyszerekre **Uhrmann M.** papír- és mű-árus úr.

MAGYAR J. D.

(Temesvárott főörségiutca 66^{1/2} szám)

ezennel

jól felszerelt papír-, ir- és rajzoló anyagból álló raktárát ajánlja.

Áll ez mindennemű bel- és külföldi gép- vagy meritett levél-, író-, rajzoló-, nyomtató-, itató- és göngyölő papírból, továbbá a rovatolt kereskedői könyvek minden neméből, rajzmérszerek, ir-ónok, pecsétviasz, angol aquarel festékek, rajzdeszkák stb. sinek, zugmérdeszkák és rámak, vonalozók sárgaréz éllel vagy a nélkül, és általában minden e sokágu szakmába vágó cikkekből.

Együttal a t. c. községi nyomtatványok és rovatolt munkákra rendeléseket is fogad, igérvén, hogy becsületes és serény szolgálat mellett a legjutányosabb árakkal is kedvezend.

Ugyan ő nála látogatási jegyekre és levélpapírokra mérsékelt díj iránt nevek, cimek, vagy jeligék bármely írásnemben domboru bélyeg nyomtatásban készülnek.

Egy negyed rizsma levélpapír, vagy egy egész rizsma irpapír vétele esetében a vevő neve díj nélkül is kibélyegeztetik a papírra.